

Яворська О.О., аспірант кафедри
адміністративного права і процесу
Міжнародного університету «Україна»

Загальні положення досудового розслідування злочинів у виправних колоніях

Початок досудового розслідування злочинів у виправних колоніях здійснюється згідно вимог ст. 214 КПК, але передбачає таку особливість: посадові особи колоній інформацію про вчинені у ній злочини погоджують з начальником цієї КВУ, а потім повідомляють про дану пригоду територіальний орган Національної поліції, що, як свідчить практика, виступає однією з детермінант патентної злочинності у місцях позбавлення волі, та, одночасно, детермінантом корупційних правопорушень. Крім цього, отримані у ході даного дослідження результати показали, що до умов, які сприяють укриттю злочинів у виправних колоніях або впливають на ефективність реалізації у цих КВУ таких завдань кримінального провадження, як швидке та повне їх розслідування, можна віднести наступні: а) відсутність у чинному кримінально-виконавчому законодавстві та відомчих нормативно-правових актах ДПтС України встановленого порядку дій персоналу ДКВС при вчиненні злочинів засудженими, які відбувають покарання у виді позбавлення волі.

Зокрема, ні в КВК, ні в ПВР УВП немає норм, що регулювали б дане питання. Так, у ст. 113 КВК «Листування засуджених до позбавлення волі» жодного слова не сказано, яким чином діяти адміністрації колонії у випадку отримання від засудженого заяви про вчинення злочину. Не відрегульовані зазначені питання й в ПВР УВП. Також у розділі XIII Правил «Пропозиції, заяви та скарги засуджених. Особистий прийом засуджених» також відсутні положення, що стосуються порядку подачі цими особами заяв про злочини [2].

Виходячи з цього та з метою підвищення рівня ефективності розслідування злочинів, учинених засудженими у виправних колоніях, варто було б ст. 113 КВК доповнити частиною шостою такого змісту: «Заяви та інші повідомлення засуджених про вчинення злочину розглядаються адміністрацією колоній у порядку, визначеному кримінальним процесуальним

законодавством України». Аналогічним положенням необхідно доповнити й розділ XIII ПВР УВП. Крім цього, зазначені Правила слід доповнити розділом ХХ-1 «Порядок дій чергових помічників начальників колоній при отриманні інформації про вчинення злочинів засудженими до позбавлення волі», у зміст якого має бути покладений той алгоритм дій, який розроблений, зокрема, й у цій розробці.

Як встановлено у ході даного дослідження, загальні положення досудового розслідування злочинів, учинених засудженими у виправних колоніях, передбачають вчинення слідчим й інших дій, а саме - вирішення питань щодо: а) об'єднання, вирішення матеріалів досудового розслідування (ст. 217 КПК); б) строків досудового розслідування (ст. 219 КПК); в) розгляд клопотань під час досудового розслідування (ст. 220 КПК); г) інших змістовних елементів даної стадії кримінального процесу, що закріплені в главі 19 КПК «Загальні положення досудового розслідування». Як у зв'язку з цим вірно зробив висновок В.І. Фаринник, досудове розслідування злочинів здійснюється згідно із загальними правилами такого розслідування, зокрема положенням глав 20-24 КПК. При цьому основними суб'єктами здійснення кримінального провадження виступають слідчий та прокурор, які наділені за КПК відповідними повноваженнями, закріпленими у статтях 40 та 36 цього Кодексу відповідно [1, с. 532].

Загальні положення досудового розслідування злочинів у виправних колоніях передбачають вирішення також тих питань, що мають суттєвий вплив на ефективність кримінальної процесуальної діяльності слідчого. Мова, зокрема, ведеться про наступну інформацію, якою має володіти слідчий, а саме - про особливості пропуску сторонніх осіб на територію виправної колонії.

Відповідно до вимог ч. 1 ст. 24 КВК «Відвідування установ виконання покарань», без спеціального дозволу відвідувати УВП для здійснення контролю має право низка осіб, серед яких слідчі, які проводять досудове розслідування по злочинах, учинених засудженими у ході відбування покарання, відсутні.

Виходячи з цього та з метою створення реальних гарантій реалізації в умовах місць позбавлення волі завдань кримінального провадження (зокрема, швидкого та повного розслідування), варто було ст. 24 КВК доповнити частиною третьою такого змісту:

«Слідчі, що проводять досудове розслідування злочинів, учинених при виконанні та відбуванні кримінального покарання у виді позбавлення волі, мають право безперешкодного відвідування установ виконання покарань за спеціальним дозволом адміністрації цих установ або органів управління зазначеними установами».

Логічним у зв'язку з цим (як додаткова гарантія самостійності та неупередженості діяльності слідчого) було б доповнення ст. 40 КПК «Слідчий органу досудового розслідування» частиною шостою наступного змісту: «Слідчий при здійсненні своїх повноважень має право безперешкодного пропуску та допуску на об'єкти усіх форм власності, які мають відношення

до змісту кримінального провадження, та не можуть бути піддані особистому огляду, а його речі - обшуку».

Необхідність такої видозміни обумовлена тим, що згідно вимог ч. 6 ст. 102 КВК «Режим у колоніях та його основні вимоги», адміністрація колонії має право, за наявності підстав, проводити огляд громадян, їх речей, транспортних засобів, які знаходяться на території колонії, а також вилучати заборонені речі і документи.

Враховуючи зазначене та запропоновану нову редакцію ст. 40 КПК, необхідно перше речення частини шостої ст. 102 КВК у кінці доповнити словосполученням «за винятком слідчих, що проводять досудове розслідування по злочинах, учинених у ході виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі».

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. т.1 / О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль; за заг. ред.. В.Я. Тація. - Х.: Право, 2012. - 768 с.

2. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : затверджені наказом Міністерства юстиції України 29 грудня 2014 р. № 2186/5 // Офіційний вісник України. - 2015. - № 4. - Ст. 88.

Танцюра С.С., студентка 2 курсу факультету №2 НАВС *Науковий керівник:* Горбачевський В.Я., професор кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 2 НАВС, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

Колізії у повноваженнях прокурора на стадії досудового розслідування

Пунктом 10 ч. 1 ст. 3 КПК визначено, що кримінальне провадження це - досудове розслідування і судове провадження, процесуальні дії у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність.

Положення кримінального процесуального кодексу і Закону України «Про прокуратуру» часто не збігаються у визначенні повноважень - прав та обов'язків прокурора на стадії досудового розслідування.

Коллективом авторів науково-практичного коментаря до КПК [4] зазначено, що процесуальне керівництво прокурора - організація процесу досудового розслідування, визначення напрямів розслідування, координація процесуальних дій, сприяння створенню умов для нормального функціонування слідчих, забезпечення додержання у процесі розслідування вимог законів України. Однак, таке широке тлумачення не дає можливості для